

Seminarski, završni, diplomski rad i radnja¹

= samostalna stručna obrada teme

Retorika znanosti:

= umijeće ili tehnika argumentacije s ciljem uvjeravanja

- zamišljanje, pronalaženje ideja,
- aranžiranje činjenica, raspoređivanje ideja
- argumentacija
- sastavljanje, znanstveni stil (citatne tehnike, dokumentacija)
- objavljivanje ili prezentacija

Tri su logička principa pri sistematizaciji građe:

1. sličnost – sve su slične stvari na jednome mjestu
2. logički poredak – vremenske, uzročno-posljedične veze – stilistika ne dopušta iznošenje novoga odmah na početku
3. princip pravoga omjera dijelova: uvod – razrada – zaključak (uvod i zaključak jednaki su, razrada je veća).

Oblikovanje rada:

1. pripremna faza – obrađuje se tema, pronalazi se literatura, čita i vode se vlastite bilješke
2. oblikovanje nacrt – odabiremo što ćemo opisati, a što izostaviti, što citirati
3. pisanje – pisati primjerenim funkcionalnim stilom (znanstvenim ili pedagoškim podstilom), služiti se meta jezikom, uvažavati norme hrvatskoga standardnog jezika
4. sastavljanje popisa literature
5. čitanje, korektura i lektura.

- rad sadrži:

- (korica i potkorica)² naslovnica, sadržaj, uvod, razrada teme, zaključak, literatura, (sažetak – na domaćem i stranom jeziku; indeks – autora ili pojmova ili oba)³, prilozi
- bilješke (fusnote), numerirane stranice

Uvod i zaključak, sadržaj, (sažetak), popis literature, prilozi na zasebnim su stranicama.

¹ Seminarski rad ili seminarska radnja? Radnja je proces, a rad je rezultat. O tome više u i savjetniku Stjepka Težaka *Hrvatski naš svagda(š)nj*, ŠN, Zagreb, 1991., str. 100. Neki drže da je obrnuto, o tome je pisao M. Moguš u časopisu *Jezik*.

² Koricu i potkoricu imaju ukoričeni radovi, primjerice završni i diplomski rad.

³ Moguće u završnome i diplomskome radu, no nije obvezno.

UVOD

- privlači se pozornost, daje kontekst istraživanja i prijedporna mišljenja, formulira se vlastita teza i naznačuje argumentacija
- oko 10% ukupnoga rada
- odgovara na pitanje ZAŠTO?

RAZRADA

- tijelo teksta; središnji dio akademske proze
- razrada teme, izvođenje argumentacije
- 80 – 85% teksta
- pregled literature, metode i materijali, rezultati, rasprava
- odgovara na pitanja: Tko?, Što?, Kada?, Gdje?, Kako? Čime?, Nije, nego? Pa što onda?

ZAKLJUČAK

- završni dio teksta, sinteza rada, formulira se glavna ideja
- 5 – 10% teksta
- Dakle stoga?

Izgled rada:

Opseg rada određen je programom studija.

Format je rada A4, svaka stranica ima najmanje 30 redaka i 60 znakova u retku (uključujući i bjeline).

Obvezno je ispisati računalom, u *Wordu*, veličinom slova (*font*) 12 (bilješke fontom 10), s proredom 1,5 – takva jedna stranica zove se kartica.

Seminarski rad ima ukupno 8 – 10 kartica. Autorski arak sastoji se od 16 takvih kartica.

Margine su 10 + 10 (1 in = 2,5 cm), na lijevoj i na desnoj strani.

Paginacija – obvezna, a mjesto brojke je po izboru.

Naslovna je stranica nenumerirana.

U tekstu svaki odlomak počinje uvučeno (alineja).

Citati su u kurzivu ili u navodnicima. Svakako se prepisuju i pravopisne pogreške, a na njih upozorava sljedeća oznaka: (sic!) ili (!). Znak za tiskarsku pogrešku: (corr.). Izostavljanje dijela citata bilježi se na sljedeći način: (...). Umjesto obliha, mogu se pisati i uglate zagrade. Citat unutar navodnika bilježi se polunavodnicima „ ‘ ‘ „.

Citati u tekstu (tekstnote) i/ili fusnoti – harvardski i oksfordski citatni stil

Bilješke (fusnote) dolaze na dnu stranice ili na kraju rada, iza zaključka.

U bilješci se nalazi djelo na koje se upućuje, iz kojega je citirano, parafrazirano ili primjedbe.

Primjeri bilješki ovdje⁴ i ovdje⁵:

Ponavljanja:

(isto mjesto, na istoj stranici, samo u sljedećoj bilješci)

o. c. (ista knjiga) ili n. dj.

ibid. (ibidem – isto mjesto, na istoj stranici)

id. (idem – isti pisac)

v. (vidi – potpuno preuzimanje mišljenja)

usp. (usporedi)

⁴ S. Ivšić: *Prilog za slavenski akcenat*. Rad 187, Zagreb, 1911., str. 14.

⁵ o. c., str. 16.

PRAVOPIŠNO ORGANIZIRANJE BIBLIOGRAFSKE JEDINICE
(V. Anić, J. Silić: **Hrvatski pravopis, str. 111**)

(Veće izdavačke kuće imaju vlastita pravila i treba ih se pridržavati!)

Bibliografska jedinica: dio autora
 dio djela (knjige, rasprave, članka)
 dio časopisa (zbornika)
 dio izdavača
 dio godine

Odvajaju se: točkama ili zarezima.

STILOVI

- *Oxfordski* – autor-naslov
(humanističke znanosti)
- *Harvardski* – autor-godina
(prirodne i društvene znanosti)

KNJIGA – nekoliko načina:

a)

Stjepan Ivšić⁶, Poredbena slavenska gramatika, Školska knjiga, Zagreb, 1970.
Stjepan Ivšić. Poredbena slavenska gramatika. Zagreb: Školska knjiga, 1970.
Stjepan Ivšić. Poredbena slavenska gramatika. Školska knjiga, Zagreb, 1970.
Stjepan Ivšić: Poredbena slavenska gramatika, Školska knjiga, Zagreb, 1970.

ili

S. Ivšić ...

ili

Ivšić, Stjepan ...

ili

Ivšić, S. ...

b)

Ivšić, Stjepan. 1970. Poredbena slavenska gramatika, Školska knjiga, Zagreb.

ili

(1970.) Ivšić, Stjepan...

ili

⁶ U popisima literature bolje je pisati ime i prezime u inverziji zbog abecednoga slijeda, a u bilješkama se upotrebljava uobičajeni redoslijed: ime pa prezime.

Ivšić, Stjepan

1970. *Slavenska poredbeni gramatika*. Zagreb: Školska knjiga.

1971. *Izabrana djela iz slavenske akcentuacije*. München: Wilhelm Fink Verlag.

Više autora:

Brabec, Ivan. Hraste, Mate. Živković, Sreten. Gramatika hrvatskosrpskog jezika, ŠK, Zagreb, 1963.

Brabec, Ivan, Mate Hraste; Sreten Živković
1963. *Gramatika hrvatskosrpskog jezika*, ŠK, Zagreb.

Ako se javlja i prevoditelj; iza naslova zarez i oznaka *prev.*

Ako se navodi uz naslov i podnaslov; od naslova se odvaja dvotočjem.

Ponovno izdanje označava se eksponiranom brojkom iznad godine lijevo gore
(²1984.).

ČLANAK U ČASOPISU ILI ZBORNIKU:

Dalibor Brozović: Jezik kao bitna odrednica kulturnog identiteta, *Jezik*, Hrvatsko
filološko društvo, Zagreb, god. 49., br. 3, 2002., (str.) 82 – 91.

ili

Brozović, Dalibor. 1953. Bilješka o akcenatskim pseudodubletama. *Jezik*, I/3: 77 –
80.

U popisu literature iza godine često se susreću slova, a ona olakšavaju citiranje u tekstu
kada isti autor ima više knjiga izdanih iste godine (tj. pri citiranju dovoljno je navesti
samo prezime autora i godinu, a čitatelj u popisu literature nalazi sve ostale važne
reference). Npr. (Turk, 1996a)

Turk, Marija. 1996. (a), Fran Kurelac i Riječka filološka škola. *Zbornik Riječki filološki
dani I*, Rijeka, str. 7 –15.

Turk, Marija. 1996. (b), Jezični purizam. *Fluminensia*, Rijeka, god. 8., br. 1-2, str. 63 –
79.

MATERIJALI S INTERNETA:

prezime autora, ime: naslov (izvor), internetska adresa, datum kada je podatak preuzet

LITERATURA

- A. Frančić, L. Hudeček, M. Mihaljević: *Normativnost i višefunkcionalnost u hrvatskome standardnom jeziku*, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 2005., 279 – 292.
- M. Gačić: *Kako izraditi završni i diplomski rad*, Školska knjiga, Zagreb, 1987.
- D. Oraić Tolić: *Akademsko pismo*, Naklada Ljevak, Zagreb, 2011.
- M. Šamić: *Kako nastaje naučno djelo*, Sarajevo, 1968.
- R. Zelenika: *Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela*, Ekonomski fakultet u Rijeci, Rijeka, 2000., str. 260 – 278.

Savjeti za seminarske, završne i diplomske radove

Pogreške u sadržajnome i formalnome oblikovanju

- pisanje u 1. licu jednine – osobno
 - = valja pisati u 1. licu množine (autorsko „mi”) ili bezlično (autorsko „se”)
- naslovi s dvotočjem
 - = uvod i zaključak moraju biti na zasebnim stranicama, a naslovi kao što su Uvod, Sadržaj, Zaključak, Popis literature, Prilozi i sl. nikako nemaju dvotočja iza jer su naslovi
- rad bez popisa literature
 - = svaki znanstveni rad mora imati relevantni popis literature, a kad je riječ o radovima iz kroatistike svakako je potrebno navesti rječnik i pravopis
- preuzimanje materijala s interneta bez naznake datuma
 - = sve podatke s interneta valja prikazati kao i ostale, ali i s obveznim datumom jer se podaci na mreži obnavljaju
- smještanje bibliografskih podataka u naslove
 - = osvrće li se poglavlje ili cijeli rad na kakvu knjigu, zbornik ili članak, preporučljivo je slobodno nasloviti svaku od tih cjelina, a ne donositi cijele bibliografske podatke u naslovima, naime oni će biti dostupni u popisu literature
- smještanje bibliografskih podataka u tekst
 - = gdje god je moguće bibliografske podatke skraćeno donosite u podrubnim bilješkama, a potpune samo u popisu literature, također se možete prikloniti načinu navođenja koji pored imena autora u tekstu navodi u zagradi samo godinu izdanja (pa se iz popisa literature čitatelju nameće ostalo), u tome slučaju nisu nužne ni podrubne bilješke)
- završavanje citatima
 - = citate valja umetati kad su doista nužni te ne pretjerivati u tome, također se preporučuje da zaključci budu Vaši ili bar parafrazirani
- rad kao kolaž citata i parafraza
- preuzimanje tuđega teksta kao svog
 - = doslovno navođenje nečijih riječi bez naznake da je posrijedi citat smatra se krađom te se sankcionira negativnom ocjenom
- rad s tipfelerima/omaškama u pismu/zatipcima
 - = potrebno je rad pročitati prije no što se preda i strojno ga provjeriti

Česte jezične pogreške – što je pogrešno, a što točno

Mala i velika početna slova

- Pogrešno:** Hrvati su ponosni na Maticu Hrvatsku i na Hrvatski jezik.
Točno: Hrvati su ponosni na **Maticu hrvatsku** i na **hrvatski** jezik.
- Pogrešno:** Student sam Sveučilišta u Puli koje je jedno od 7 Sveučilišta.
Točno: Student sam Sveučilišta u Puli koje je jedno od 7 **sveučilišta**.
- Pogrešno:** Na čelu je našega Sveučilišta Rektor.
Točno: Na čelu je našega Sveučilišta **rektor**.

Č ili ć?

- Pogrešno:** Taj ćovjek već odavno nije u mogućnosti plaćati vraćanje kod vraćare.
Točno: Taj **čovjek** već odavno nije u **mogućnosti** **plaćati** **vraćanje** kod **vraćare**.
- Pogrešno:** U kući imam kučište za računalo.
Točno: U kući imam **kućište** za računalo.

Ije ili je?

- Pogrešno:** Tko je slijedeći?
Točno: Tko je **sljedeći**? (pridjev)
- Pogrešno:** Sljedeći upute, pronašao je zanimljivu stranicu.
Ispravno: **Sljedeći** upute, pronašao je zanimljivu stranicu. (glagol)
- Pogrešno:** Oni su zahtjevali upravo taj zahtjev.
Točno: Oni su **zahtijevali** upravo taj **zahtjev**. (zahtijevati : zahtjev)
- Pogrešno:** Na kraju je riješenje točno, jer su ga riješavali i rješili.
Točno: Na kraju je **rješenje** točno, jer su ga **rješavali** i **riješili**.
- Pogrešno:** Djelom su u pravu na vašem odijelu.
Točno: **Dijelom** su u pravu na vašem **odjelu**. (dio, djelo, odjel)
- Pogrešno:** Uvijet je položiti sve kolegije, za promijenu.
Točno: **Uvjet** je položiti sve kolegije, za **promjenu**.
- Pogrešno:** Djeci je preko potrebna materinska ljubav.
Točno: Djeci je **prijeko** potrebna materinska ljubav.
- Pogrešno:** Njemci su najbrojniji kamperi u Hrvatskoj.
Točno: **Nijemci** su najbrojniji kampisti u Hrvatskoj.

(Ne)sastavljeno pisanje riječi

- Pogrešno:** U gradu su niknuli novi vele plakati umjesto novih kino-dvorana.

- Točno:** U gradu su niknuli novi **veleplakati** umjesto novih **kinodvorana**.
- Pogrešno:** Taj je čovjek je visoko obrazovan.
Ispravno: Taj je čovjek **visokoobrazovan**.
- Pogrešno:** Neda mi se pisati kolokvij, ali hoćeš-ne ćeš, moraš.
Točno: **Ne da** mi se pisati kolokvij, ali hoćeš-ne ćeš, moraš.
- Pogrešno:** Vinko Pacel autor je prirodo-znanstvenog opusa.
Točno: Vinko Pacel autor je **prirodoznantsvenoga** opusa. (prirodne znanosti)
- Pogrešno:** Izabran je u znanstvenonastavno zvanje docenta.
Točno: Izabran je u **znanstveno-nastavno** zvanje docenta.(i znanost i nastava)

Točka kao pravopisni znak

- Pogrešno:** Prvi kolokvij pisat ćemo 12-tog travnja.
Prvi kolokvij pisat ćemo 12.-tog travnja.
Ispravno: Prvi kolokvij pisat ćemo **12. travnja**.

Točka kao rečenični znak

- Pogrešno:** Dalje navodi da Vinko Pacel „konstrukcije tipa *mati hoteća me posjetiti* ipak smatra korektnim.”.¹
Točno: Dalje navodi da Vinko Pacel „konstrukcije tipa *mati hoteća me posjetiti* ipak smatra korektnim”.¹

Zarez kao pravopisni znak

- Pogrešno:** Cijene su se povećale za 13.5 %.
Točno: Cijene su se povećale za **13,5%**.

Zarez kao rečenični znak

- Pogrešno:** U zaključku se služio jednim i drugim metodama, te zaključio...
Točno: U zaključku se služio jednim drugim metodama **te** zaključio....
- Pogrešno:** Ne samo da je došao, nego je i pomogao.
Točno: **Ne samo** da je došao **nego** je i pomogao.
- Pogrešno:** Što se pitanja gerundija tiče, Pacel tvrdi da se...
Točno: Što se pitanja gerundija tiče Pacel tvrdi da se...
- Pogrešno:** Ne samo da je došao, nego je i pomogao.
Točno: **Ne samo** da je došao **nego** je i pomogao.
- Pogrešno:** U isto vrijeme svakoga dana, dolazio je kući
Točno: U isto vrijeme svakoga dana dolazio je kući.

Navodnici

Pogrešno: U tome se mjestu govori “po našu.”
Točno: U tome se mjestu govori “po našu”.

Spojnica

Pogrešno: Imenice ženskog roda na –ica nisu zabilježene u tekstu.
Točno: Imenice ženskog roda na **-ica** nisu zabilježene u tekstu.

Crtica

Pogrešno: Studirala je u Puli od 1995. – 2000.
Točno: Studirala je u Puli **od 1995. do 2000.** ili
Studirala je u Puli **1995. – 2000.**

Pogrešno: Vukušić-Zoričić-Grasselli-Vukušićev naglasni priručnik.
Točno: Vukušić–Zoričić–Grasselli-Vukušićev naglasni priručnik.
(Stjepan Vukušić, Ivan Zoričić, Marija Grasselli-Vukušić)

Razmak

Pogrešno: René Descartes (31. ožujka 1596.–11. veljače 1650.)
Točno: René Descartes (31. ožujka 1596. – 11. veljače 1650.)

Pogrešno: o.c.,str.33.
Točno: o. c., str. 33.

Kratice

Pogrešno: I ja sam prešao na VIP mrežu.
Točno: I ja sam prešao na VIP-ovu mrežu/mrežu VIP-a.

Strane riječi

Pogrešno: Ne valja zaključivati ad hoc.
Točno: Ne valja zaključivati **ad hoc**.

Padeži i sklanjanje

Pogrešno: Često provjeravam e-poštu na Google-u i pišem Jonny-u s Facebook-a.
Točno: Često provjeravam e-poštu na **Googleu** i pišem **Jonnyju** s **Facebooka**.

Pogrešno: Yahooov pretraživač ne upotrebljavam.
Točno: **Yahoov** pretraživač ne upotrebljavam.

Pogrešno: Cijenim Albert Einsteina.
Točno: Cijenim **Alberta** Einsteina.

Pogrešno: Danas je 12. travanj.
Točno: Danas je 12. travnja.

Imenice

Pogrešno: Važno je biti u toku dok si u kružnome toku.
Točno: Važno je biti u **tijeku** dok si u kružnome toku. (vrijeme : prostor)

Glagoli

Pogrešno: Pokušati ćemo u radu pokazati da teza nije dobro postavljena.
Točno: **Pokušat ćemo** u radu pokazati da teza nije dobro postavljena.

Pogrešno: Koristio sam dostupnu literaturu.
Točno: **Koristio** sam **se** dostupnom literaturom.

Pogrešno: U tome mjesnom govoru izbrojali smo tek desetak govornika.
Točno: U tome mjesnom govoru **izbrojili** smo tek desetak govornika.

Pogrešno: Da li bi bili ljubazni i pomaknuli se?
Točno: **Biste li bili** ljubazni i pomaknuli se?

Pogrešno: Književni dogovor u Beču potpisan je i od strane Vinka Pacela.
Točno: Vinko Pacel potpisao je Književni dogovor u Beču.

Položaj enklitika

Nepreporučljivo: Završni rad je napokon obranjen pred povjerenstvom.
Preporučljivo: Završni je rad napokon obranjen pred povjerenstvom. ili
Završni rad napokon je obranjen pred povjerenstvom.

Pridjevi

Pogrešno: Uočio sam najminimalnije promjene, a to je i bilo najoptimalnije.
Točno: Uočio sam **minimalne** promjene, a to je i bilo **optimalno**.

Pogrešno: Taj je ispit bio pre težak.
Ispravno: Taj ispit bio je **pretežak**.

Pogrešno: Studij je za neke mačiji kašalj, kao dječija igra.
Ispravno: Studij je za neke **mačji** kašalj, kao **dječja** igra.

Pogrešno: Na kongresu u Rijeci govorili su o Pacelovom životu.
Točno: Na kongresu u Rijeci govorili su o Pacel**ovu** životu.

Pogrešno: Čitao sam knjigu od Krleže.
Točno: Čitao sam Krlež**inu** knjigu.

Pogrešno: To treba shvatiti kao svojevrsni fenomen.
Točno: To treba shvatiti kao svojevrs**tan** fenome.

Zamjenice

- Pogrešno:** Riješio je test kojeg nije očekivao.
Ispravno: Riješio je test **koji** nije očekivao. (neživo)
- Pogrešno:** Tražio je studenta koji je vidio.
Ispravno: Tražio je studenta **kojeg** je vidio. (živo)
- Pogrešno:** U njegovom i njenom istraživanju nismo uočili ništa važno.
Točno: U **njegovu** i **njezinu** istraživanju nismo uočili ništa važno.
- Pogrešno:** Umro je u svojoj 85. godini života.
Točno: Umro je u 85. godini života.
- Pogrešno:** U ovome ćemo radu govoriti o ovome problemu koji smo naveli.
Točno: U ovome ćemo radu govoriti o **tome** problemu.

Brojevi i brojke

- Nepreporučljivo:** 2005. je započela studij prva generacija „bolonjaca”.
Preporučljivo: **Godine 2005.** započela je studij prva generacija bolonjaca”.

Veznici

- Pogrešno:** No međutim, ipak je odlučio istražiti svu literature.
Točno: **No** ipak je odlučio istražiti svu literature.
- Pogrešno:** Kupio je knjigu zato jer je mislio da će koristiti.
Točno: Kupio je knjigu **jer** je mislio da će koristiti.
- Pogrešno:** Nisam se služila istraživanjem budući da je zastarjelo.
Točno: Nisam se služila istraživanjem **jer** je zastarjelo. ili
Budući da je zastarjelo, nisam se služila istraživanjem.
- Pogrešno:** Ukoliko budeš više učio, lakše ćeš proći ispit.
Točno: **Ukoliko** budeš više učio, **utoliko** ćeš lakše proći ispit
- Pogrešno:** Nije niti istražio svu literaturu.
Točno: Nije **ni** istražio svu literaturu.
- Pogrešno:** Niti nije pročitao, niti nije istražio literaturu.
Točno: **Niti je** pročitao, **niti je** istražio literaturu.
- Pogrešno:** S obzirom da nismo bili na terenu, služimo se liteaturom.
Točno: **S obzirom na to da** nismo bili na terenu, služimo se literaturom.
- Pogrešno:** Bez obzira što niste sudjelovali, imate pravo na popust.
Točno: **Bez obzira na to što** niste sudjelovali, imate pravo na popust.

Pogrešno: Pristupio sam ispitu bez da sam ga morao prijaviti.
Točno: Pristupio sam ispitu iako ga nisam morao prijaviti.

Prijedlozi

Pogrešno: Trgovina je zatvorena zbog preuređenja.
Točno: Trgovina je zatvorena **radi** preuređenja. (namjera)

Pogrešno: Radi toga nisu došli.
Točno: **Zbog** toga nisu došli. (uzrok)

Pogrešno: Na predavanje sam došao s autom.
Točno: Na predavanje sam došao autom.

Pogrešno: Bavio sam se s istraživanjem.
Točno: Bavio sam se istraživanjem.

Pogrešno: Jezik se vremenom mijenja.
Točno: Jezik se s vremenom mijenja.

Pogrešno: Rad sam napisao s pomoću računala.
Točno: Rad sam napisao računalom.

Pogrešno: Živi nedaleko Rijeke.
Točno: Živi **nedaleko od** Rijeke. (i daleko od čega)

Pogrešno: Istraživanje je provedeno kroz godinu dana.
Točno: Istraživanje je provedeno **u** jednoj godini.

Pogrešno: Umjesto sa 21 igračem ušli smo u natjecanje s 100 igrača.
Točno: Umjesto s 21 igračem ušli smo u natjecanje **sa** 100 igrača.
(pripaziti na čitanje brojeva i početno slovo!)

Pogrešno: Po prvi put su se pozvali i jezikoslovce u emisiju.
Točno: **Prvi put** su pozvali i jezikoslovce u emisiju.

Pleonazmi, jezične konstrukcije i jezična ekonomija:

Nepreporučljivo

imati mogućnost
biti u mogućnosti
biti u pravu
dati do znanja
u potpunosti
biti suglasan
postaviti pitanje
donositi zaključke
vršiti istraživanje
na način da
na taj način
druga alternativa
na sljedeći način
potrebno je
no međutim
kako i na koji način
oko desetak
cirka oko
i/ili
iz razloga što
često puta
obadva
ja osobno
u mjesecu travnju
u području lingvistike

Preporučljivo

moći
moći
imati pravo
upozoriti
potpuno
slagati se
pitati
zaključivati
istraživati
tako da
tako
alternativa
ovako
treba
no (ili međutim)
kako
desetak (ili oko deset)
oko
ili
zato što
često
oba
ja (ili osobno)
u travnju
u lingvistici

**Sastavila:
dr. sc. Blaženka Martinović**